

FIFE:n

rokotusohjeistus

FIFE:n HWC (Health and Welfare Commission) on laatinut tämän ohjeistuksen rokotuksista sekä tehnyt yhteenvedon mahdollisista riskeistä liittyen kissojen rokottamiseen.

HWC suosittelee säännöllistä rokotusohjelmaa kaikille kissoille tavanomaisia infektioita vastaan.

Kaikki kissanomistajat ovat velvollisia huolehtimaan kissojensa terveydestä. Tämä ohjeistus antaa ohjeita yleisiin rokotuksiin, mutta mikäli kissalan tarvitsee yksilöllistä rokotusohjelmaa, tulee sen suunnitella yhdessä hoitavan eläinlääkärin kanssa.

Seuraavat tekijät tulee ottaa huomioon valittaessa rokotustapaa, ajankohtaa ja määrää:

1. kyseisen maan terveystilanne ja infektioiden laajuus
2. kissalan terveystilanne ja infektioiden laajuus
3. kissojen liikkuminen (sisätilat, ulkona, näyttelyt, siitosmatkat)
4. kissojen lukumäärä kissalassa

Mahdolliset terveysriskit

Suurin osa kissoista reagoi rokotuksiin hyvin. Kuitenkin kaikissa lääkinnällisissä toimenpiteissä on riskinsä, vaikka vakavia haittavaikutuksia esiintyy harvoin. Useimmat haittavaikutukset ovat lieviä kuten haluttomuus, kuume, heikentynyt ruokahalu ja/tai lievä turvotus rokotuskohdassa, mutta tavallisesti nämä häviävät muutaman päivän kuluttua. Jotkut kissat voivat saada rokotteesta allergisen reaktion ja tällöin on välittömästi otettava yhteyttä eläinlääkäriin.

Markkinoilla on useita eri lääkevalmistajien rokotteita. Kaikki rokotteet on suunniteltu aikaan saamaan immuunivasteen tautia aiheuttavaa patogeeneja vastaan. On todennäköistä, että rokotteen aikaansaama immuniteetti kestää merkittävästi kauemmin kuin 12 kuukautta, mutta immuunivasteen kesto vaihtelee erilaisten rokotteiden ja yksittäisten kissojen välillä.

Eläinlääkäreiden tulee merkitä lemmikkieläinpassiin rokotteiden voimassaoloaika rokot valmistajan ohjeiden mukaisesti. Eläinlääkärit valitsevat käytettävät rokotteet kissan tarpeen mukaan ja sitä kautta tarpeellisten tehosterokotusten ajankohdat. Jossain maissa on maakohtaiset maahantuontisäännöt ja nämä voivat olla tiukemmat kuin rokot valmistajan antamat voimassaoloajat. Nämä säännöt tulee ottaa huomioon matkustettaessa kissan kanssa.

Kuinka usein rokotteet on tehostettava?

Rokottamisen jälkeen syntynyt immuniteetti ei kestä loputtomiin ja tästä syystä on suositeltavaa tehostaa rokotteet säännöllisesti, jotta voidaan ylläpitää hyvää immuniteettia. Useimpien rokotteiden valmistajat suosittelevat rokotteen vuosittaista tehostamista.

Maternaaliset vasta-aineet (ternimaidon mukana siirtyvät vasta-aineet)

Jotta pentueen emon immuniteetti on hyvä, tulee se rokottaa asianmukaisesti ennen tiineyttä. Tämän seurauksena pennut

saavat tärkeitä vasta-aineita ternimaidon välityksellä ensimmäisten 12-18 tunnin aikana. Nämä maternaaliset vasta-aineet säilyvät pennulla 6-14 viikon ikään asti. Vasta-aineet häviävät vähitellen pennun elimistöstä, mutta joidenkin pentujen vasta-aineet katoavat jo kuuden viikon iässä, jol-

loin suoja merkittäviin virusinfektioihin vähenee. Pentueen ensimmäisen rokotuskerran ajankohta määräytyy kissalan kliinisen tautitilan mukaan. Orpojen tai korkean tautiriskin alla kasvavien pentujen

rokotusohjelma voidaan tarvittaessa aloittaa jo 10-14 päivän ikäisenä.

Pentujen ensimmäisessä rokotuksessa tulee antaa rokotteet herpes- ja calicivirusta ("kissaffluunsat") sekä kissaruttoa vastaan. Tehosterokotukset tulee antaa 3-4 viikon välein, kunnes kissat ovat 12 viikon ikäisiä. Ensimmäinen tehosterokote aikuiselle kissalle on hyvä antaa 1 vuoden kuluttua edellisestä rokottamisesta. Seuraavien tehosterokotusten ajankohdat tulee arvioida rokotetyypin ja kohdesairauden perusteella.

Siitosnaaraat tulee rokottaa ennen astutusta, jotta tulevat pennut saavat optimaalisen passiivisen immuniteetin emoltaan istukan tai ternimaidon kautta.

Rokotetyypit

Perusrokotteet on tarkoitettu säännölliseen käyttöön kaikille kissoille. Erityisrokotteet ovat rokotteita, jotka on tarkoitettu vain yksittäisten kissojen rokottamiseen. Nämä rokotteet ovat erittäin käyttökelpoisia tapauksissa, jossa kissalla on erityinen riski saada patogeentartunta. Joidenkin näiden erityisrokotteiden tehosta on vielä vain vähän tietoa.

"Jos ensimmäinen rokotus annetaan 12 viikon tai tätä vanhemmalle pennulle, tulee tehoste antaa kerran 3-4 viikon kuluttua ensimmäisestä rokotuksesta."

Perusrokotteet

Kissarutto (parvovirus)

Jos pentu rokotetaan ensimmäisen kerran 6 viikon ikäisenä, tulee rokote tehostaa 3-4 viikon välein siihen asti kun pentu on 12 viikon ikäinen. Jos ensimmäinen rokotus annetaan 12 viikon tai tätä vanhemmalle pennulle, tulee tehoste antaa kerran 3-4 viikon kuluttua ensimmäisestä rokotuksesta. Seuraava tehoste tulee antaa 1 vuoden kuluttua ensimmäisestä rokotuskerrasta.

Herpes (rinotrakeetti) ja Calici

Rokotussuosituksukset kuten kissarutossa.

Rabies

Rokotus tulee antaa riippuen rokotetypistä. Ensimmäinen rokotus 12-16 viikon ikäiselle pennulle (jos tarpeellista jo 6-8 viikon ikäiselle), ja tehosterokotus 1 vuoden kuluttua ensimmäisestä rokotuksesta. Tämän jälkeen seuraavan rokotusajankohdan määrittävät paikalliset ja kansalliset määräykset.

Erityisrokotteet

Leukemia (FeLV)

Ennen rokottamista suositellaan kissan testaamista FeLV tartunnan varalta, sillä infektoituneet kissat eivät hyödy rokotteesta.

Ensimmäinen rokotus voidaan antaa 8-12 viikon ikäiselle kissalle rokottamalla kaksi kertaa 3-4 viikon välein. Tehosterokotus annetaan vuosittain.

Rokottaminen leukemiaa vastaan on suositeltavaa ulkona liikkuville kissoille tai kissoille, jotka voivat altistua tartunnalle. On suositeltavaa testata siitoskissat leukemian varalta ennen astutusta. Ainostaan sisällä asuville kissoille ei leukemiarokotusta tarvita, jos kissala on FeLV-vapaa. Kun kissalaan tulee uusi kissa, on se hyvä testata ennen kotiuttamista.

Klamydia (Chlamydia psittaci)

Pentu voidaan rokottaa ensimmäisen kerran pennun ollessa 9 viikon ikäinen. Tällöin pentu rokotetaan kahdesti 3-4 viikon välein. Kissan ollessa yli 12 viikon ikäinen rokotus annetaan kahdesti 3-4 viikon välein. Tehostetaan vuosittain.

Tarttuva vatsakalvontulehdus (FIP)

Rokotetta ei ole hyväksytty käytettäväksi alle 16 viikon ikäisille kissoille. Tätä vanhemmat kissat voidaan rokottaa kahdesti 3-4 viikon välein, tehoste vuosittain.

Sieni-infektio (Microsporium canis)

Rokotetta ei ole hyväksytty käytettäväksi alle 16 viikon ikäisille kissoille. Tätä van-

hemmat kissat voidaan rokottaa kahdesti 3-4 viikon välein. Vuosittainen tehoste ei pakollinen. Rokotteen ei ole osoitettu estävän infektiota eikä poista M .canis-patogeenia infektoituneista kissoista. Näistä syistä säännöllistä rokottamisesta ei suositella.

Bordetella bronchiseptica

Pentu voidaan rokottaa ensimmäisen kerran yli 4 viikon ikäisenä rokottamalla kerran, vuosittainen tehoste ei pakollinen. Tätä rokotetta ei suositella säännöllisen käyttöön. Rokotetta voidaan käyttää kissaloissa, joissa on todettu kliininen sairaus.

Giardia (Giardia lamblia)

Pentu voidaan rokottaa ensimmäisen kerran 8 viikon ikäisenä rokottamalla kahdesti 3-4 viikon välein. Tehostetaan vuosittain. Tätä rokotetta ei suositella säännöllisen käyttöön. Rokotetta voidaan käyttää kissaloissa, joissa on todettu kliininen sairaus.

Käännös:

*Arja Martikainen /
SRK terveystyöryhmä*